Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 8 marca 1932 r. 30.

T r e ś ć n u m e r u .

ŁOTWA.

---o§o---

ŁOTWA:1."J a u n a k a s o j ę z y k a c h m n i e j s z o ś c i n a r o d o w e j.

"Jaunakas Zinas" Nr.51 z dn.4.III.1932 r.Art.p.t. "W sprawie języków mniejszości narodowych". Streszczenie:

Prasa mniejszościowa wszczęła ogromny alarm z powodu ustawy o językach. Zdawałoby się, że mniejszościom stała się wielka krzywda. Tymczasem tak nie jest. Ustawa łotewska wprowadza jedynie stan rzeczy panujący w całej Europie, nawet w krajach, gdzie procent mniejszości narodowej jest o wiele wyższy niż w Łotwie. Cudzoziemcy, przyjeżdżający do Rygi, powiadają,że w Łotwie wcale niema łotewskości. Jeszcze niedawno w czasie konfliktu z Polską prasa polska traktowała narodowe zarządzenia łotewskie w sposób charakterystyczny, dziwiąc się, jak może naród z tak nędzną kulturą własną żądać od innych narodów podnoszenia poziomu kultury. Tej nędznej kultury dopatrzyli się obserwatorzy polscy w braku kolorytu łotewskiego w stolicy Łotwy i Letgalji. Według Polaków w sklepach ryskich mówi się po niemiecku i we wszelkich innych językach i żargonach. Tylko gdzieniegdzie rozmówić się można po łotewsku. Język ten nikomu nie jest potrzebny, gdyż w Łotwie można się bez niego obejść.

Nie biorąc oczywiście na serjo zarzutów polskich stwierdzić jednak trzeba, że istotnie pod względem językowym panuje na Łotwie istna wieża Babel. Z tego względu ustawa Skujeneeka zmierza jedynie do zapewnienia narodowi łotewskiemu sytuacji usprawiedliwionej zarówno z punktu widzenia historycznego jak też prawnego.

2.K o l e j n y a n t y p o l s k i a r t y k u ł "P e h d e j a B r i h d i".

"Pehdeja Brihdi" Nr.50 z dn.3.III.1932 r.Art.p.t. "Czy Tallat-Kiełpsza się poprawi?" Streszczenie:

Polski personel dyplomatyczno-konsularny w towarzystwie dyrektora polskiego zarządu oświatowego p.Tallat-Kiełpszy odwiedził 16 stycznia polską szkołę powszechną w Rydze. Wynika z tego, że p.Tallat-Kiełpsza uważa za swą najwyższą władzę polskich posłów i polityków. Niedawno jeszcze wziął p.Kiełpsza udział w konferencji politycznej mniejszości narodowych, skierowanej przeciwko zarządzeniom M-stwa Oświaty. Czy są jakieś gwarancje, że objawy wspomniane się nie powtórzą?

Kronika: 3. L o s y d e f r a u d a n t a G r a b c z y ń s k i e g o .Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.49/, defraudant Ignacy Grabczyński, który po popełnieniu nadużyć w pow.iłłuksztańskim zbiegł w niewiadomym kierunku, wypłynął w Grodnie, gdzie zamieszkał u swego brata Florjana Grabczyńskiego, oficera wojsk polskich.

4. Z d z i a ł a l n o ś c i B a n k u Ł o t e w s k i e g o. Jak podaje "Pehdeja Brihdi" /Nr.51/, stan Banku Łotewskiego 29 lutego r.b. przedstawiał się jak następuje: złoto 32.907.327 łatów, waluta zagraniczna 13.027.146 łatów, pieniądze srebrne 13.746.042 łatów, znaczki skarbowe i pieniądze metalowe 15.025.797, weksle krótkoterminowe 75.153.989 łt., pożyczki pod zastaw - 57.246.124 łt., banknoty w obiegu 209.553.135 łt., wkłady - 18.021.342 łt., rachunki bieżące 76.342.837 łt, rachunki skarbowe i depozyty - 56.077.077 łt.

Na posiedzeniu z 3 marca Rada Banku Łotwy uchwaliła, że łaty wpłacane przez firmy zagraniczne na rachunek bieżący w Banku Łotewskim mogą być użyte na zakup towarów dla eksportu łotewskiego. Rada Banku wbrew stanowisku M-stwa Finansów uchwaliła, że nie można zabronić wywozu zagranicę sum, należących do osób przebywających zagranicą, które to sumy znajdują się w Banku Łotewskim. Wreszcie Rada Banku ustaliła, by natychmiast zawarto pakty rozrachunkowe z państwami, z któremi Łotwa prowadzi handel. Ma to na celu zapobieżenie temu, by eksportowane towary nie poszły na spłatę dawnych długów z tytułu importu.

5. S k a z a n i e d z i a ł a c z a p o l s k i e go. Jak podaje "Pehdeja Brihdi" /Nr.47/, skazany został współpracownik posła Łapińskiego Karłowicz na 14 dni aresztu za wykroczenie przeciwko ordynacji wyborczej w czasie kampanji wyborczej do sejmu.

6. F a ł s z y w e b a n k n o t y w o b i e g u .Jak podaje "Pehdeja Brihdi" /Nr.51/, ukazały się w obiegu fałszywe banknoty stułatowe.

ESTONJA: 1. P a r t y j n i c t w o w E s t o n j i w u j ę c i u "R e v . Z t g." "Rev.Ztg."/Nr.45/: Estonja przeżywa kryzys. Mimo to partyjnictwo nie zanika, górując nad zdrową myślą państwową.

2. D e k l a r a c j a n o w e g o G a b i n e t u ."Rev.Ztg." /Nr.46/: 26 lutego premjer Teemant odczytał w parlamencie deklarację Gabinetu. Deklaracja głosiła, iż rząd będzie się starał utrzymać kurs korony, równowagę w bilansie handlowym, jak również będzie dążył do ożywienia stosunków gospodarczych między państwami bałtyckiemi. Dalej premjer oświadczył, że będzie dążył do zmniejszenia świadczeń publicznych, obniżenia taryfy kolejowej, popierania eksportu oraz średniego i drobnego przemysłu, wreszcie do doprowadzenia rokowań o pakcie o nieagresji do pomyślnego końca.

3. H a n d e l z a g r a n i c z n y ."Rev.Ztg."/Nr.46/: Import estoński za ostatnie 4 miesiące wyraził się cyfrą 18,42 milj.koron, zaś eksport 16,68 milj.koron. Bierny bilans handlowy wyniósł 1,74 milj.koron. Import zmniejszył się o 33%, zaś eksport o 41% /w porównaniu z handlem zagranicznym w odnośnym okresie 1930-31 r./. Eksport ogólny wyniósł w 1931 r. 71 milj.koron, z czego 34,8 milj.koron przypadło na produkty rolne /masło, mięso, kartofle, len, skóry/, zaś 23,2 milj.koron na drzewo oraz przemysł drzewny i papierowy.

Eksport masła zmniejszył się o 20%, natomiast eksport bekonów wzrósł z 292 tonn na 363 tonn

4. W y j a z d m i n . S p r . Z a g r . D o G e n e w y .Jak podaje "Waba Maa" /Nr.49/, 29 lutego wyjechał do Genewy na kilka tygodni minister S.Z.Tennison.

4. N o w y o k r ę t e s t o ń s k i .Jak podaje "Päewaleht" /Nr.58/, Estonja zakupiła w Anglji okręt o pojemności 5.300 tonn do celów handlowych.

5. D a r P o l s k i d l a s t r z e l c ó w e s t o ń s k i c h . Jak podaje "Päewaleht" /Nr.58/,Polska Wyższa Szkoła Wojenna ofiarowała Estońskiej Wyższej Szkole Wojennej rzeźbioną głowę marszałka Piłsudskiego.

6. S t o s u n k i h a n d l o w e z P e r u .Jak podaje "Waba Maa" /Nr.51/,przedstawiciel Peru ma odbyć w Tallinie rokowania w sprawie ożywienia stosunków gospodarczych między obu krajami.

7. S k a z a n i e k o m u n i s t ó w .Jak podaje "Waba Maa" /Nr.51/, zapadł wyrok w sprawie 34 komunistów. Wszystkich skazano na więzienie. na dłuższe lub krótsze okresy.

8. W s p ó ł p r a c a ł o t e w s k o - e s t o ń s k a . Jak podaje "Rev.Ztg." /Nr.47/, prezes towarzystwa estońsko-łotewskiego prof.Piip oświadczył w wywiadzie prasowym, że na zebraniu t-stwa w Rydze postanowiono dążyć usilnie do współpracy politycznej, kulturalnej i gospodarczej.

9. W y p ł a t a o d s z k o d o w a n i a z a w y w ł a s z c z o n e m a j ą t k i .Jak podaje "Revalsche Zeitung"/Nr.48/, pierwsza wypłata z tytułu odszkodowania za wywłaszczone majątki Niemcom estońskim, którzy przyjęli obywatelstwo niemieckie, nastąpi 13 marca /250 tys.koron/, druga - 1 maja /250 tys.koron/, trzecia 25 października /100 tys.koron/. Dalsze raty będą pokryte w ciągu 9 lat listami zastawnymi.

10. I d e o l o g j a N i e m c ó w b a ł t y c k i c h . Jak podaje "Rev.Ztg."/Nr.48/, 1 marca odbył się w Dorpacie odczyt pastora Kaerma na temat udziału Niemców bałtyckich w rozwoju narodu estońskiego. Mówca m.in.oświadczył, że główną cechą kultury niemieckiej w Estonji było gnębienie estońskości. Niemcy bałtyccy nie zmienili swej ideologji również dzisiaj, uważając nadal kraje bałtyckie za niemieckie Hinterland.

11. D y s k u s j a w p a r l a m e n c i e n a d d e k l a r a c j ą r z ą d u .Jak podaje "Paewaleht" /Nr.65/,deklaracja gabinetu Teemanta wywołała w parlamencie estońskim ożywioną dyskusję.

12. R o s y j s k o - e s t o ń s k a k o n f e r e n c j a k o l e j o w a . Jak podaje "Waba Maa" /Nr.53/,10 marca odbędzie się w Leningradzie estońsko-sowiecka konferencja kolejowa, mająca na celu opracowanie taryfy dla bezpośredniej komunikacji lądowej i morskiej między Estonją i Rosją.

13. O b c h ó d n i e p o d l e g ł o ś c i E s t o n j i w W a r s z a w i e .Jak podaje "Waba Maa" /Nr.55/,w dzień rocznicy niepodległości Estonji odbył się w Warszawie uroczysty obchód pod przewodnictwem gen.Rydza-Śmigłego.

FINLANDJA:Kronika.1.N i e u d a n y p u c z w F i n l a n d j i . Ostatnie dnie lutego i pierwsze marca były widownią nieudanego "marszu" na Helsingfors, jaki zamierzali zorganizować już poraz drugi w ciągu dwóch lat skrajni nacjonaliści fińscy zwani pod nazwą "lappowców".Zebrali się oni w liczbie kilku tysięcy w miejscowości Maentsaele /50 km.na północ od Helsingforsu/i zakomunikowali rządowi, że domagają się ustąpienia ministra Spraw Wewn.von Borna oraz gubernatora Niulandu Jaalandera, a także rozwiązania wszystkich organizacyj socjalistycznych. Rząd dzięki energicznej postawie sytuację opanował.Na miejsce von Borna mianowany został p.Aesz.

137